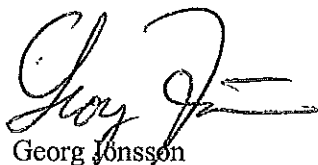

REVISORERNAS NOVEMBERRAPPORT TILL LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

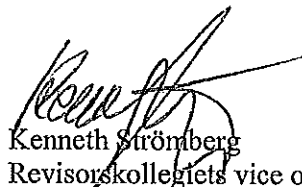
Landstingsrevisorerna lämnar härmed revisionens bedömningar från den löpande granskningen av räkenskaper, styrning och intern kontroll. De tre revisorsgruppernas novemberrapporter bifogas liksom motsvarande rapport från den med Norrtälje kommun gemensamma revisionen av kommunalförbund, gemensam nämnd och bolag (TioHundra).

Syftet är att redovisa de frågor revisionen så här långt bedömer som särskilt viktiga inför ansvarsprovningen i anslutning till årsredovisningen. I augustirapporten till fullmäktige utgick bedömningen från granskningen av delårsbokslutet. I novemberrapporten baseras revisorsgruppernas iakttagelser på den fortsatta granskningen t.o.m. oktober. Särskilda rapporter från denna löpande granskning har i oktober redovisats för respektive nämnd och styrelse.

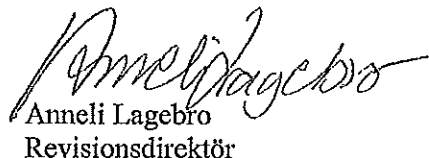
En fortsatt och fördjupad granskning sker nu inför fullmäktiges behandling av årsredovisning, slutliga granskningsrapporter och revisionsberättelser, enligt fastställd revisionsplan för 2009. Iakttagelser och bedömningar redovisas kontinuerligt för respektive ansvarig nämnd eller styrelse. Revisionen återkommer till landstingsfullmäktige efter granskningen av årsbokslutet.

Georg Jönsson
Revisorskollegiets ordförande

Kenneth Strömberg
Revisorskollegiets vice ordförande

Anneli Lagebro
Revisionsdirektör

LANDSTINGSREVISORERNAS NOVEMBERRAPPORT 2009
rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

REVISIONSOMRÅDE I

Landstingsstyrelsen med dess utskott, Landstingshuset i Stockholm AB, AB Stockholms läns landstings Internfinans

Revisionen har avrapporterat den löpande granskningen för 2009. En samlad bedömning är att styrningen, den interna kontrollen och räkenskaperna inom landstinget visar en fortsatt tillfredsställande nivå. För vissa områden har framkommit behov av förbättringar, vilket kommer att hanteras i den fortsatta kontakten med respektive ansvarig nämnd och styrelse.

Vi har uppmärksammat att det resultat som fastställdes av fullmäktige i budgeten för 2009 inte helt överensstämmer med det resultat som nämnder och styrelser återrapporterat till fullmäktige. Differensen är inte betydande men landstingsstyrelsen bör se till att resultatet för koncernen Stockholms läns landsting överensstämmer med fullmäktiges budgetbeslut.

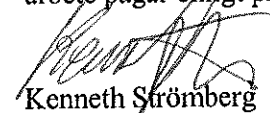

I månadsbokslutet för september prognostiseras ett positivt resultat på 549 mkr för koncernen Stockholms läns landsting, vilket är 272 mkr lägre än fastställd budget. Avvikelsen beror i huvudsak på minskade skatteintäkter. Landstingsfullmäktige bör ta ställning till huruvida åtgärder behöver vidtas med anledning av avvikelsen på koncernnivå. Landstingsstyrelsen har först till fullmäktiges möte i december lämnat förslag att ta ställning till.

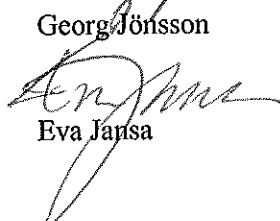
Landstingsstyrelsen har i september föreslagit fullmäktige att finansieringen av kostnaderna för influensavaccineringen ska täckas med medel från Koncernfinansiering, en resultatenhet som redan innan beslutet prognostiserar ett underskott. I ett tidigare fullmäktigebeslut i juni om inköp av vaccinet saknades beslut om hur utgiften skulle finansieras, vilket revisionen framfört i samband med granskningen av delårsrapporten.

Vi har noterat att Strategiska utskottet, inom ramen för sitt uppdrag att utöva ägarstyrning, hittills inte har träffat några ansvariga styrelser. Vidare är koordineringen av ägarnas och beställarnas uppföljningar gentemot sjukhusen inte alltid tydlig. En bättre samordning skulle underlätta för sjukhusen och övrig sjukvårdsverksamhet.

I årsrapporten för landstingsstyrelsen 2008 framfördes kritik mot att medel reserverades för omstruktureringsåtgärder år 2009. Avsättningarna uppfyller inte de kriterier som enligt god redovisningssed ska vara uppfyllda. Vi anser att det är anmärkningsvärt att landstingsstyrelsens uppfattning om vad som är att betrakta som god redovisningssed inte överensstämmer med uppfattningen hos normgivande organ. Revisionen kan därutöver notera att endast en begränsad del av avsättningarna hittills använts. Vi efterlyser en redovisning av de effektiviseringsvinster som uppnåtts med anledning av omstruktureringsåtgärderna i årsredovisningen för 2009.

Under våren har upphandlingen av kostförsörjningen varit föremål för diskussion på politisk nivå och i massmedia. Detta har föranlett en åtgärdsplan som beslutats av fullmäktige och arbete pågår enligt planen.

Kenneth Strömberg

Lena Huss

Georg Jönsson

Eva Jansa

Niklas Rengen

LANDSTINGSREVISORERNAS NOVEMBERRAPPORT 2009 rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

REVISIONSOMRÅDE II

*Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN), Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitets-
sjukhuset, Patientnämnden, Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), S:t Eriks
Ögonsjukhus AB, Stockholm Care AB, Södersjukhuset AB, Södertälje sjukhus AB,
Folktandvården i Stockholms län AB och Ambulanssjukvården i Storstockholm AB*

Prognoserna för årets resultat visar att fullmäktiges resultatkrav till stora delar kommer att nås för flertalet av styrelserna/nämnderna inom granskningsområdet. Det gäller t.ex. för HSN, Södertälje sjukhus AB, Danderyds sjukhus AB och Södersjukhuset AB. De verksamheter som inte helt uppfyller fullmäktiges resultatkrav är SLSO och Karolinska Universitetssjukhuset. Karolinska Universitetssjukhuset har sedan början på året, i samband med preciseringen av sjukhusets åtgärdsprogram för 2009-2010, prognostiserat ett nollresultat, vilket avviker från fullmäktiges resultatkrav med -54 mkr. Revisionen kommer i ett särskilt projekt att följa effektiviseringsarbetet inom Karolinska Universitetssjukhuset.

Som en del av styrstrategin för akutsjukhusen gäller från och med i år en ny modell med flerårsavtal. Modellen syftar till att öka tydligheten i uppdrag och ersättningsnivåer så att sjukhusen mer långsiktigt ska kunna arbeta med att utveckla och effektivisera verksamheten. Den nya avtalsmodellen ger sjukhusen ansvar för att vårdgarantin uppfylls. Sjukhusens förutsättningar för en mer långsiktig planering har förbättrats men det finns ett antal faktorer som kan påverka verksamheten under avtalsperioden, t.ex. införandet av nya vårdvalsområden, utvecklingen av kvalitetsindikatorer och ändringar i strukturersättning. HSN har som beställare ändrat uppföljningen av akutsjukhusen under 2009 med en inriktning mot uppföljning, utvärdering och analys i stället för förhandling och avtals-tecknande. Sjukhusen upplever dock att beställarens och ägarens (landstingsstyrelsens) olika krav på uppföljningar inte alltid är koordinerade.

Sjukhusen och HSN följer löpande hur vårdgarantin för specialistbesök (30 dagar) och behandling/operation (90 dagar) uppfylls. Akutmottagningarna på sjukhusen har också krav på att 80 procent av patienterna ska vara klara inom fyra timmar. Trots insatta åtgärder kvarstår problem att uppfylla både vårdgarantin och att förbättra flödesprocessen på akutmottagningar¹.

Revisionens granskning visar att den interna kontrollen kan förbättras avseende kontroll och uppföljning av vårdfakturor från de sjukhus som har både flerårsavtal och vårdval. Sjukhusen måste redan vid registrering av patientbesöket känna till om patienten ska faktureras enligt de regler som gäller för flerårsavtal eller ersättningsregler enligt vårdvalsavtalet. Revisionen kommer att granska² styrning och kontroller av ersättnings-systemen på sjukhusen samt vilken uppföljning som görs av HSN respektive LS.

Södertälje sjukhus bolagiserades den 1 april i år. Bolaget har startat ett antal aktiviteter som syftar till att säkra de olika huvudprocesserna i verksamheten samt de administrativa stödprocesserna. Ett problem som rör räkenskaperna är att bolagets pensionskuld ännu inte är fastställd bland annat beroende på att uppgifter från KPA saknas. Detta måste vara fastställt i god tid före bokslutet.

¹ Enligt uppgifter från delårs- och september månads bokslut för sjukhusen och HSN

² Särskild granskning om ersättningssystem på sjukhusen har nyligen startats

2009-11-13-

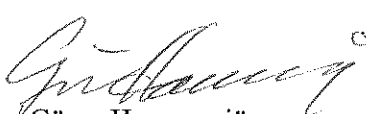
Revisionen har genomfört en granskning av medicinteknisk utrustning³. Granskningen inriktades mot Karolinska Universitetssjukhuset (K) och Södersjukhuset AB (SÖS) som tillsammans svarar för merparten av investeringar i medicinteknisk utrustning. Utifrån resultaten i granskningen är revisionens bedömning att regelverket och rutinerna för ut-rangeringar behöver förstärkas.

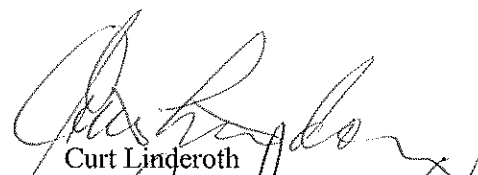
Auktorisation inom förlossningsvården infördes från den 1 januari i år. De tre förlossningsenheter som är auktoriserade är Karolinska Universitetssjukhuset, Danderyds sjukhus AB och Södersjukhuset AB. Södertälje sjukhus AB och BB Stockholm har inte uppfyllt kraven för auktorisation. För dessa har HSN istället tecknat tilläggsavtal⁴. Förlossningsvården styrs därmed både av vårdval och avtal.

Fullmäktige fastställde i slutet av förra året specifika ägardirektiv för Folk tandvården Stockholm AB gällande överlåtelse av tandvårdsklinik. Produktionsutskottet har nyligen beslutat att överlåta tio folktandvårdsmottagningar till Distriktstandvården Sverige AB per den 15 december i år. Revisionen kommer att följa upp försäljnings- och överlåtelseprocessen inför slutrevisionen.

Revisionen kommer i ett antal projekt framöver granska hur landstinget styr verksamheten och ekonomin inom sjukvården. Följande granskningar, som avrapporteras i februari 2010, är aktuella.

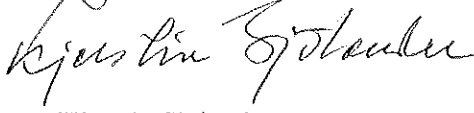
- Ersättningssystem för sjukhusen
- Ansvarsfördelningen i den centrala styrningen av sjukhusen
- Vårdval – styrning genomförande och effekter
- Vårdgarantins genomförande och effekter
- Produktionsstyrning inom sjukhusen.

Göran Hammarsjö

Curt Linderöth

Charlotte Hernmarck

Hans Nord

Kjerstin Sjölander

³ Medicinteknisk utrustning utrangering och reinvestering, rapport 1/2009, RK 200905-0039

⁴ HSN 0804-0605

LANDSTINGSREVISORERNAS NOVEMBERRAPPORT 2009 **rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen**

REVISIONSOMRÅDE III

AB Storstockholms Lokaltrafik, Locum AB, Waxholms Ångfartygs AB, MediCarrier AB, Färdtjänstnämnden, Regionplanenämnden, Kulturnämnden

Revisionen konstaterar att fullmäktiges ekonomiska resultatkrav för 2009 enligt prognos kommer att nås eller överträffas för styrelserna inom granskningsområdet. För färdtjänsten. sammantaget (Färdtjänstnämnd och färdtjänstresor) prognostiseras dock ett visst underskott.

Revisionen bedömer att styrningen mot tillförlitlighet och kundnöjdhet inom SL-trafiken har förbättrats. En fortsatt positiv utveckling har skett inom i huvudsak samtliga trafikslag, i form av ökat antal resande, förbättrad tillförlitlighet och kundnöjdhet. Av särskild vikt blir att under resten av året följa upp effekterna av det byte av trafikentreprenör för tunnelbanan som skett per 2009-11-02. Andra områden som revisionen kommer att följa gäller bl.a. ekonomin i utvecklingen av Tåga och problematiken med X60-vagnarna i pendeltågs-trafiken.

Pågående granskning av arbetet med att skapa bättre störningsinformation för kollektivtrafiken indikerar att den avvikelseinformation som tagits fram och som kopplats till hemsida/mobiltelefon och till "dynamiska hållplatsskyltar" har givit resultat i form av ökad kundnöjdhet inom busstrafiken i innerstaden. Inom pendeltågstrafiken kvarstår dock problemen med bristande störningsinformation.

Landstingsfullmäktiges beslut om att förändra ansvarsförhållandena inom trafiksektorn har upphävts av länsrätten eftersom ärendet inte är berett av de verksamhetsområden som är berörda. Revisionen vill även framhålla att landstingets beslut för färdtjänstens del har visat sig innebära konsekvenser med komplicerade ansvarsförhållanden. Revisionen kommer att följa upp den fortsatta hanteringen av ärendet. Då det gäller beslutet om en ändrad trafikplanering, kommer revisionen att följa utvecklingen i ett särskilt granskningsprojekt.

Waxholmsbolaget har fr.o.m. 2009 budgeterade målvärden för kundnöjdheten och tidspassningen. Tidigare har revisionen framfört synpunkter på att det inte finns tillräckligt underlag för att kunna bedöma kostnadseffektiviteten och att den ekonomiska redovisningen per avtalsform och fartyg behöver utvecklas. Bolaget har påbörjat ett utvecklingsprojekt för allmän genomlysning av entreprenörernas avtal.

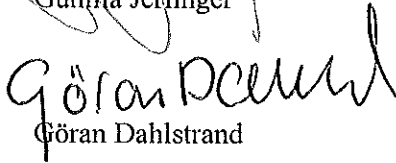
Inom regionplanenämnden drivs arbetet med framtagandet av RUFSS 2010 enligt plan. Revisionens granskning visar att planeringsarbetet har en stor legitimitet bland kommuner och statliga myndigheter. Medverkan från alla verksamheter inom landstinget, vilket landstingsfullmäktige efterlyst, kan dock förbättras, vilket även visar på brister i den interna samordningen i landstinget. Ansvarsfördelningen i arbetet med den regionala utvecklingen är heller inte tydlig. Revisionen saknar också en utvärdering av uppfyllelsen av de regionala utvecklingsmålen i RUFSS 2001, vilket borde varit en naturlig utgångspunkt för RUFSS 2010-arbetet.

2009-11-13

Enligt fullmäktigebeslut från 2008 är det den nämnd, styrelse och bolag som disponerar konsten som skall ansvara för den årliga inventeringen av konsten men Kulturnämnden ansvarar alltså för den övergripande tillsynen. Av den löpande granskningen framgår dock att kännedomen om beslutet är begränsad och att åtgärder i förvaltningar och bolag till största del saknas.

Gunilla Jerlinger

Bernt Östh

Göran Dahlstrand

Gunilla Hansson

Benkt Kullgard

2009-10-21

Kommunfullmäktige i Norrtälje
Landstingsfullmäktige i StockholmREVISORERNA FÖR DEN GEMENSAMMA VÅRDORGANISATIONEN I
NORRTÄLJE - NOVEMBERRAPPORT 2009**Rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen**

I denna novemberrapport vill vi med anledning av vår granskning fram till september uppmärksamma följande punkter, utifrån genomförda och pågående granskningar avseende nämnd, bolag och kommunalförbund, redogöra för respektive fullmäktige om gjorda iakttagelser

TioHundranämnden

Årets resultat prognostiseras per sista september till ca - 9 mkr, efter budgetregleringar under året. Prognosens resultat beräknas till 4.3 mkr inom de kommunala verksamheterna och -13 mkr till landstingsdrivna verksamheter. Orsaken till denna uppdelning är ett förslag från den politiska samrådsgruppen om att frånga schablonregeln till förmån för att respektive huvudman själv finansierar del av eventuellt underskott. Större negativa avvikelser är primärvården - 11.4 mkr och habilitering/LSS -6.5 mkr. Positiva avvikelser jämfört med budget är särskilt boende 6.7 mkr och central förvaltning 3.5 mkr. Samråd mellan huvudmännen avseende budget 2010 har skett. Avtalen med Tiohundra AB har undertecknats av bägge parter.

TioHundra AB

Årets prognostiserade resultat per sista augusti beräknas bli ett nollresultat. Vård och omsorgsproduktion löper i stort enligt plan även om avvikelser finns. Överproduktion beräknas inom akutsomatik och omsorg. Bolaget fortsätter att utveckla/effektivisera verksamheten. Avtal mellan nämnd och bolag rörande år 2009 är undertecknade.

Utveckla formerna för samverkan mellan landstinget och kommunen

Styrdokument har reviderats i syfte att förtydliga ansvar och roller inom Tiohundraprojektet. Även har samrådsgrupper organiserats i syfte att förbättra informationsflödet mellan olika aktörer.

En utvärdering av Tiohundraprojektet har genomförts med konsult hjälp. Utvärderingen visar på positiva effekter, främst effektiviseringar genom förbättrad samordning. Problem finns i form av brister i övergripande styrning, kompetens och samverkan med SLL i beställaruppdraget samt samordning av administrativa processer

Den politiska samrådsgruppen har redovisat ett antal alternativ för den fortsatta utvecklingen av Tiohundravetsamheten efter projektperiodens slut år 2010-12-31. Beslut är planerade till mars/maj 2010.

Vi vill understryka att vi i tidigare rapporter påvisat behovet av en avsevärt tydligare gemensam styrning av de berörda organisationerna. Det arbetsmaterial som revisionen tagit del av - Alternativ för fortsatt utveckling av Tiohundravetsamheten - är positiv och visar på en framtidsytande ambition och är ett nödvändigt inslag för den fortsatta processen. De överväganden som pågår inom den politiska samrådsgruppen bör kunna ge förutsättningar för att komma till rätta med de ekonomiska problemen och underlätta kommande avtalsprocess.

Revisionsarbetet löper i övrigt enligt fastställd revisionsplan för år 2009. Iakttagelser och bedömningar i enskilda projekt, löpande revision och slutrevision kommer att redovisas för

2009-10-21

respektive ansvarig styrelse och nämnd på sedvanligt sätt. Revisionen återkommer till respektive fullmäktige med slutrapport i samband med årsbokslutet.

För revisorerna i den gemensamma vårdorganisationen

Göran Hammarsjö